

Nämndernas korta verksamhetsberättelser 2026-01-01 – 2026-08-31

Innehåll

1.1 Kommunfullmäktige	3
1.2 Valnämnden.....	4
1.3 Kommunstyrelsen	5
1.4 Socialnämnden.....	7
1.5 Vård- och omsorgsnämnden	9
1.6 Byggnadsnämnden.....	10
1.7 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11
1.8 Kultur- och fritidsnämnden	13
1.9 Utbildningsnämnden	15
1.10 Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	17
1.11 Överförmyndarnämnden	19

1.1 Kommunfullmäktige

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-5,8
Budgetavvikelse jan-aug	+1,7
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Kommunfullmäktige redovisar per augusti ett resultat om +1,7 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen avviker inte mot budget.

1.1.1 Verksamhetsuppföljning

Kommunfullmäktige fattade flera beslut som rör kommunens ekonomi, avgifter och framtida verksamhet. Budgetramar omfördelades för att stärka strukturbidraget och höja den prestationsbaserade ersättningen till hemtjänsten.

Fullmäktige beslutade även om ny VA- och avfallstaxa från den 1 april 2026, antog strategier mot våld i nära relationer, hedersrelaterat förtryck, våldsbejakande extremism och terrorism samt godkände årsredovisningen för 2025 och beviljade ansvarsfrihet för Kommunstyrelsen.

Vidare fick Utbildningsnämnden i uppdrag att starta en kommunal resursskola i Röllingbyskolans lokaler från höstterminen 2026. Fullmäktige antog också riktlinjer mot otillåten påverkan på förtroendevalda och införde en tidsbegränsad subvention av bältrosvaccin för invånare över 69 år, som är överklagad till Förvaltningsrätten.

Därutöver gavs Armada Fastighets AB uppdrag kopplade till framtida kommunhuslösningar. Motioner, medborgar- och invånarförslag samt frågor och interpellationer behandlades.

1.1.2 Framåtblick

Den 13 september 2026 genomförs val till Kommunfullmäktige, regionfullmäktige och riksdag. Valet innebär att den nuvarande mandatperioden närmar sig sitt slut. Oavsett valutgång kommer Kommunfullmäktiges arbete under hösten att präglas av ett ordnat övertagande mellan mandatperioderna. Ett viktigt fokus blir att säkerställa kontinuitet i kommunens styrning, ekonomi och verksamhetsutveckling. Kommunens långsiktiga arbete med god ekonomisk hushållning, hög kvalitet i verksamheterna samt genomförandet av beslutade strategier och utvecklingsinsatser förväntas fortgå även under den kommande mandatperioden.

I.2 Valnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-2,5
Budgetavvikelse jan-aug	+1,7
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Valnämnden redovisar per augusti ett resultat om +1,7 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen avviker inte mot budget.

I.2.1 Verksamhetsuppföljning

Österåkers kommun växer sett till antalet invånare, och därmed röstberättigade, vilket innebär att Kommunfullmäktige 2021-10-18, § 7:12 beslutade att utöka antalet valdistrikt, från tidigare 21 stycken, till 25 stycken.

Valnämndens arbete, genom valkansliet, inför valet innebär att Valnämndens verksamhet har under perioden fokuserat på att säkerställa förutsättningarna för att genomföra trygga, säkra och rättssäkra val i Österåkers kommun den 13 september 2026. Nämnden har arbetat med planering, förberedelser och kvalitetssäkring av valadministrationen samt säkerställt att organisation, rutiner och resurser finns på plats inför genomförandet av valet.

Ett särskilt fokus har lagts på information till väljare samt samverkan med berörda aktörer för att skapa en trygg och säker valprocess. Nämnden har också verkat för att upprätthålla en hög kunskapsnivå inom valorganisationen genom utbildningsinsatser för såväl röstmottagare som nämndledamöter. Arbetet har bedrivits enligt plan och syftar till att stärka förtroendet för den demokratiska processen och säkerställa att kommunens val genomförs med hög kvalitet, tillgänglighet och rättssäkerhet.

I.2.2 Framåtblick

Under perioden mellan valen bedriver Valnämnden ett arbete genom sammanträden för planering, uppföljning och utveckling av valverksamheten. Framför allt under åren 2028 och 2029 kommer fokus successivt att öka inför valet till Europaparlamentet 2029, bland annat genom översyn av rutiner, utbildning av röstmottagare, uppdatering av säkerhetsarbete samt planering av informationsinsatser till väljarna.

1.3 Kommunstyrelsen

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-230,9
Budgetavvikelse jan-aug	+3,0
Prognostiserad budgetavvikelse helår	-1,5
Budgeterade investeringar helår	-112,0
Prognostiserad budgetavvikelse helår - investeringar	+7,2

Kommunstyrelsen redovisar per augusti ett resultat om +3,0 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen avviker mot budget med -1,5 mnkr.

Från och med 1 januari 2024 ska godkända producentansvarsorganisationer ersätta kommunerna för insamling av förpackningsavfall från hushåll samt samlokaliserade verksamheter som valt kommunal insamling. Roslagsvatten ansvarar för insamlingen och vidarefakturerar kostnaderna till kommunen, medan ersättningen betalas ut via Kammarkollegiet. Nuvarande ersättningsnivå täcker dock inte kommunens faktiska merkostnader kopplade till ansvaret. Mot bakgrund av detta prognostiserar Kommunstyrelsen en avvikelse mot helårsbudget om -1,5 mnkr.

1.3.1 Verksamhetsuppföljning

Under året har kommunen stärkt styrningen genom ett nytt program för ekonomisk hållbarhet och en ny finanspolicy. Digitaliseringsarbetet har fortsatt med införandet av nytt e-handelssystem, digitalt personalarkiv och utvecklade digitala tjänster.

Inom HR och ledarskap har en kommunövergripande ledarintroduktion genomförts och ett internt mentorsprogram startats. Kommunikationsarbetet har utvecklats genom en ny varumärkesplattform, förbättrad webbkommunikation och information kring flera större kommunala satsningar.

Inom samhällsbyggnadsområdet har arbetet med nya detaljplaner för simhall, skola och bostäder påbörjats samtidigt som flera infrastruktur- och stadsutvecklingsprojekt har fortskridit. Samtidigt pågår framtagandet av en ny översiktsplan. En bostadsmarknadsanalys har genomförts och arbetet inför en ny upphandling av samhällsbetalda resor pågår.

Kommunen har även förstärkt sitt arbete inom civil beredskap, trygghet och säkerhet genom nya trygghetspunkter, utbyggnad av reservkraft och utomhusvarningssystem, PDV-utbildningar, kamerabevakning, samt förberedelser inför valet 2026.

Kvalitets-, hållbarhets- och välfärdsbrottsarbetet har utvecklats genom uppföljning av hållbarhetsprogrammen, framtagande av handlingsplan mot välfärdsbrott och fortsatt arbete för en mer datadriven och effektiv verksamhet.

1.3.2 Framåtblick

De kommande åren präglas av ett osäkert omvärldsläge, förändrade lagkrav, klimatutmaningar och en svagare befolkningstillväxt än tidigare prognoser visat. Kommunen behöver därför arbeta mer långsiktigt och flexibelt med samhällsplanering, bostadsförsörjning och investeringar.

Viktiga fokusområden är:

- Anpassning av bostadsbyggandet efter förändrad efterfrågan, med fokus på centrala och kollektivtrafikhärla lägen samt småhus.
- Utbyggnad av samhällsservice, bland annat ny simhall och skola i Svinninge.
- Hållbar utveckling och klimatarbete, med satsningar på klimatanpassning, hållbara transporter, energiförsörjning och minskad klimatpåverkan.
- Ökad beredskap och totalförsvar, där nya lagkrav ställer högre krav på kontinuitetsplanering, försörjningsberedskap och civilt försvar.
- Digitalisering och AI, som ska effektivisera verksamheten, förbättra beslutsunderlag och utveckla service till invånare.
- Utveckling av geodata och digitala tvillingar, som blir centrala verktyg för framtidens datadrivna samhällsbyggande.
- Större fokus på kulturmiljö, naturvård och miljölagerstiftning, som påverkar planering och exploatering.
- Ekonomiska utmaningar, bland annat ökade kostnader för infrastruktur, transporter, klimatåtgärder och samhällsutbyggnad.
- Kompetensförsörjning och attraktiva arbetsplatser, där HR, digitalisering och effektivisering fortsatt prioriteras.
- Ökade krav på kommunikation, transparens och digital tillgänglighet för att möta invånarnas förväntningar.

Sammantaget behöver kommunen stärka sin förmåga att hantera osäkerhet, samtidigt som hållbar tillväxt, digital utveckling, klimatansvar och samhällsberedskap prioriteras.

I.4 Socialnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-114,0
Budgetavvikelse jan-aug	-1,9
Prognostiserad budgetavvikelse helår	-3,0

Socialnämnden redovisar per augusti ett resultat om -1,9 mnkr jämfört med periodbudgeten.

Helårsprognosen avviker mot budget med -3 mnkr. Underskottet förklaras främst av högre kostnader för placeringar inom barn och unga samt vuxenstöd för skadligt bruk och beroende. Inom barn och unga har flera nya ärenden varit mer komplexa än tidigare år och krävt omfattande insatser, vilket har lett till högre placeringskostnader än budgeterat. Även inom vuxenstöd har behovet av stöd- och behandlingsinsatser varit större än beräknat.

Förvaltningen arbetar med att begränsa kostnadsutvecklingen genom att i första hand pröva frivilliga insatser, stärka lösningar på hemmaplan och öka andelen familjehemsplaceringar i egen regi.

I.4.1 Verksamhetsuppföljning

Socialförvaltningens arbete präglas av flera pågående utvecklingsområden som tillsammans stärker tillgängligheten, kvaliteten och samordningen i stödet till invånarna. Implementeringen av den nya socialtjänstlagen har fortsatt genom utvecklade informationsinsatser, digitala kontaktvägar och utökade insatser utan behovsprövning, med fokus på ökad delaktighet och ett mer kunskapsbaserat stöd. I linje med detta har även arbetet med Backa barnet stärkts för att möjliggöra tidigare upptäckt av behov och bättre samordning kring barn och unga.

Inom området skadligt bruk och beroende pågår förberedelser inför den nationella samsjuklighetsreformen, samtidigt som kommunen utvecklar sitt framtida ansvar för stöd, boende och sysselsättning. Den digitala utvecklingen fortsätter genom nya tjänster och arbetssätt som ska öka tillgängligheten, effektivisera administrationen och förbättra servicen till invånarna. Parallellt har arbetet mot välfärdsbrott stärkts genom internkontroller, kvalitetsgranskningar, uppföljning av utförare och förbättrade kontrollrutiner. Det nya aktivitetskravet inom ekonomiskt bistånd, som trädde i kraft den 1 juli 2026, har dessutom medfört ett ökat behov av samverkan mellan ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser för att stödja individers väg till egen försörjning.

I.4.2 Framåtblick

Under de kommande åren väntas socialtjänstens arbete påverkas av flera större reformer och lagändringar. Aktivitetskravet för personer med försörjningsstöd innebär att Socialnämnden behöver erbjuda meningsfulla aktiviteter till personer med långvarigt försörjningsstöd, vilket ställer ökade krav på planering, samverkan och uppföljning. Samtidigt innebär lagen om socialdataregister att socialtjänsten behöver utveckla en mer enhetlig, strukturerad och uppföljningsbar dokumentation samt förbereda sig för framtida uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsen.

Barnrättsperspektivet förstärks ytterligare genom förtydligat ansvar för barn som anhöriga och genom ny lagstiftning för barn och unga från 2027, där nuvarande LVU ersätts. Förändringarna innebär ökade krav på tidig identifiering av barns behov, bättre samverkan mellan socialtjänstens verksamheter och förändrade förutsättningar för arbetet med placerade barn och unga. De utökade möjligheterna till förebyggande insatser ger socialtjänsten nya verktyg för att möta barn, unga och vårdnadshavare i ett tidigare skede, även i situationer där samtycke saknas.

Även nya regler för unga lagöverträdare och fortsatt utveckling inom våld i nära relationer väntas påverka verksamheten. Skärpta regler för unga lagöverträdare kan förändra socialtjänstens roll inom ungdomsvård, ungdomstjänst och samverkan med rättsväsendet. Inom området våld i nära relationer förväntas fortsatt utveckling medföra ökade krav på tidig upptäckt, riskbedömning och samordnade insatser. Sammantaget går utvecklingen mot ett mer förebyggande, kunskapsbaserat och uppföljningsbart socialtjänstarbete, där samverkan, kompetensutveckling och strukturerade arbetssätt blir avgörande för att möta framtidens krav.

1.5 Vård- och omsorgsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-809,3
Budgetavvikelse jan-aug	+4,4
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Vård- och omsorgsnämnden redovisar per augusti ett resultat om +4,4 mnkr jämfört med periodbudgeten.
Helårsprognosen avviker inte mot budget.

1.5.1 Verksamhetsuppföljning

Vård- och omsorgsnämnden har under perioden fortsatt utvecklingen av verksamheten med fokus på kvalitet, trygghet, förebyggande arbete och ökad delaktighet. Arbetet med att anpassa verksamheten till den nya socialtjänstlagen har fortsatt genom utvecklade digitala tjänster, förstärkta informationsinsatser och förebyggande insatser utan individuell behovsprövning. Nämnden har även genomfört en lokal deltävling i Funkisfestivalen, vilket bidrar till inkludering och möjlighet till kulturutövande för personer med funktionsnedsättning.

Flera handlings- och utvecklingsplaner har tagits fram inom bland annat beredskap, nära vård, kvalitetsledning och särskilda boenden för att stärka patientsäkerhet och långsiktig hållbarhet. Arbetet med språkrav inom äldreomsorgen, kontrollinsatser mot välfärdsbrott och uppföljning av utförare har intensifierats. Därutöver har hälsofrämjande insatser för äldre utvecklats, bland annat genom avtal med Utfallsfonden om digital hälsoscreening. Sammantaget syftar insatserna till att stärka trygghet, självständighet, kontinuitet och ett mer sammanhållet stöd för äldre, anhöriga och personer med funktionsnedsättning.

1.5.2 Framåtblick

Omställningen till den nya socialtjänstlagen fortsätter med fokus på mer förebyggande, tillgängliga och kunskapsbaserade arbetssätt. Den nya lagen om socialdataregister, som trädde i kraft den 1 augusti 2026, innebär att kommunen behöver förbereda en mer enhetlig och strukturerad dokumentation. Inom kommunal hälso- och sjukvård anpassas arbetssätt och samverkan utifrån nya krav på stärkt medicinsk kompetens. Äldreomsorgslyftet förlängs till 2027 som en följd av införandet av språkrav inom äldreomsorgen.

1.6 Byggnadsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-9,9
Budgetavvikelse jan-aug	+1,8
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Byggnadsnämnden redovisar per augusti ett resultat om +1,8 mnkr jämfört med periodbudgeten.

Helårsprognosen avviker inte mot budget.

1.6.1 Verksamhetsuppföljning

Verksamheten har under perioden fortsatt att utveckla sina digitala arbetssätt, bland annat genom införandet av ett nytt ärendehanteringssystem och genom digitalisering av äldre handlingar. Samtidigt har anpassningar genomförts med anledning av förändringar i plan- och bygglagen och införandet av Boverkets nya byggregler. För att öka allmänhetens kunskap om det nya regelverket har informationsinsatser genomförts.

Lagändringarna har lett till att fler åtgärder kan genomföras utan bygglov, vilket har bidragit till att antalet bygglovsärenden har minskat, medan antalet anmälningsärenden har ökat. Trots dessa förändringar har nämnden upprätthållit en god service och handläggning. Arbetet med att minska ärendebalansen inom tillsynsverksamheten har också fortsatt. Antalet bostadsanpassningsärenden ligger fortsatt i nivå med föregående år, men kostnaderna ökar till följd av fler omfattande anpassningar samt högre material- och installationskostnader.

1.6.2 Framåtblick

Byggnadsnämndens verksamhet förväntas fortsatt påverkas av förändringar i plan- och bygglagstiftningen, vilket medför färre bygglovsärenden och ett ökat behov av information, rådgivning och tillsyn. Samtidigt fortsätter digitaliseringen genom införandet av det nya ärendehanteringssystemet Nova, vilket bidrar till effektivare processer och förbättrad service.

I takt med kommande exploaterings- och bostadsprojekt blir tidig samverkan med berörda aktörer allt viktigare. Även arbetet mot otillåtet byggande och välfärdsbrottslighet bedöms få ökad betydelse. En växande andel äldre invånare förväntas samtidigt medföra ett fortsatt högt behov av bostadsanpassningsbidrag.

1.7 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-9,3
Budgetavvikelse jan-aug	+0,2
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar per augusti ett resultat om +0,2 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen avviker inte mot budget.

1.7.1 Verksamhetsuppföljning

Under perioden har stora förändringar inom avfallsområdet genomförts. Från och med 1 juli har tillsynen över de skyldigheter beträffande avfallshanteringstjänster som kommunen själv via Roslagsvatten har att utföra åt kommunmedborgare och företag flyttats från Miljö- och hälsoskyddsnämnden till Länsstyrelsen. Länsstyrelsens tillsyn kommer även att omfatta fastighetsnära insamling.

Österåkers kommun ingår i planeringszonen kring kärnkraftverket Forsmark. För Miljö- och hälsoskyddsnämnden innebär det att nämnden ska ha beredskap för att kunna utföra strålningsmätningar i händelse av kärnteknisk olycka. Under året har nämnden fattat beslut om en plan för strålningsmätning. Nämnden har stärkt beredskapsarbetet, utvecklat arbetet mot välfärdsbrott och lanserat sin första integrerade e-tjänst. Kundresan för serveringstillstånd, som har till syfte att förenkla företagens kontakter med kommunen, har färdigställts.

Tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen samt alkohollagen har i huvudsak genomförts som planerat. Uppdatering av riktlinjen för alkoholservering har påbörjats då den behöver anpassas till Folhälsomyndighetens vägledning och förändringar i alkohollagen.

1.7.2 Framåtblick

Under de kommande åren finns ett behov av att ytterligare stärka den regionala och nationella samverkan samt öka antalet gemensamt genomförda tillsynsinsatser med Polismyndigheten. Syftet är att förstärka den riktade tillsynen inom områden där det finns indikationer på eller misstanke om brottslig verksamhet.

Naturvårdsverket arbetar med flera regeringsuppdrag som, om de genomförs, kommer att påverka Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsuppdrag. De stora förändringarna förväntas främst inom miljöprövnings- och miljötillsynsområdet samt kontroll av kemiska produkter och marknadskontroll.

Tillsyn och kontroll av animaliska biprodukter är ett område som även fortsättningsvis behöver prioriteras kommande år.

Inom livsmedelskontrollområdet förväntas stora förändringar till följd av regeringens uppdrag till Livsmedelsverket och Jordbruksverket att genomföra åtgärder för en effektivare och mer likvärdig kontroll i livsmedelskedjan.

För att bidra till att miljökvalitetsnormerna för kommunens sjöar och vattendrag uppnås behöver nämnden även under de kommande åren prioritera tillsynsinsatser inom områden som påverkar vattenmiljön.

Det är i dagsläget oklart hur Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsområde kommer att se ut på lång sikt. Österåker förväntas att fortsätta växa vilket innebär att fler skolor, förskolor, livsmedelsanläggningar och andra verksamheter där nämnden utövar tillsyn och kontroll förväntas starta i kommunen. Det innebär att behovet av tillsyn och kontroll kan förväntas öka framöver för att följa ökningen av tillsynsobjekt samtidigt som de förslagna förändringarna i offentliga utredningar och resultatet av de pågående innebär att delar av Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyns- och kontrollområden kan komma att flyttas bort från kommunen.

1.8 Kultur- och fritidsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-134,7
Budgetavvikelse jan-aug	+0,1
Prognostiserad budgetavvikelse helår	-2,0

Kultur- och fritidsnämnden redovisar per augusti ett resultat om +0,1 mnkr jämfört med periodbudgeten. Resultatet har påverkats positivt av periodiseringar i budget per augusti.

Helårsprognosen avviker mot budget med -2,0 mnkr. Avvikelsen beror bland annat på tillfälligt högre personalkostnader med anledning av omorganisation. Avvikelsen beror även på förstärkning av en årsarbetare inom förvaltningen med särskilt fokus på att få in fler ungdomar i organiserad idrott, inkludering samt utveckling av Domarudden.

1.8.1 Verksamhetsuppföljning

Kommunens första Pep-dag genomfördes i samverkan mellan kultur- och fritidsverksamheten och Kommunstyrelsens förvaltning. Fritidsgårdarna och Unga kommunutvecklare producerade Valpodden 2026 och Sommarklubb genomfördes för elfte året i rad. Dialogen med föreningslivet stärktes genom både föreningskonferens och friluftsförum.

Inom kulturverksamheten påbörjades Biskopstunaprojektet, två konstprogram antogs för Stadsparken och Tuna torg, och Östanå visafon lockade över 600 besökare. Kulturutbudet för barn och unga breddades med föreställningar på Ljusterö, Husarö och på skolor. Under året genomförs åtta familjeföreställningar med ett varierat program bestående av barnteater, cirkus, musikteater och konserter.

Under året har flera insatser genomförts för att förbättra tillgänglighet, kvalitet och funktion i kommunens idrotts- och fritidsmiljöer. Arbetet syftar till att skapa bättre förutsättningar för ett aktivt liv, ett starkt föreningsliv och attraktiva mötesplatser för kommunens invånare.

Inom den öppna ungdomsverksamheten har man under året fortsatt att utveckla insatser som stärker ungas delaktighet, gemenskap och möjligheter till en meningsfull fritid. Ett särskilt fokus har legat på att nå unga som riskerar att hamna utanför etablerade sociala sammanhang eller som behöver extra stöd för att kunna delta. En tydlig ökning av besökare med 12 procent är en tydlig kvalitetsfaktor att bygga vidare på.

Biblioteksverksamheten har under året fortsatt att arbeta med fokus på läsfrämjande verksamhet, kunskapsförmedling, och tillgänglighet. Biblioteket har en viktig roll som öppen mötesplats där invånare i olika åldrar kan ta del av litteratur, information, studiestöd och aktiviteter.

1.8.2 Framåtblick

Under kommande period kommer nämnden att fortsätta utveckla biblioteken som moderna, tillgängliga mötesplatser. Genom strategiska satsningar på digital tillgänglighet, finskspråkiga tjänster, läsfrämjande arbete och krisberedskap kommer nämnden att säkerställa att kultur- och biblioteksverksamheten fortsätter att vara en viktig resurs för alla invånare.

Fältverksamhetens ökade fokus på tidiga och samordnade insatser kräver kompetens inom förebyggande arbete, samverkan och stöd till ungdomar. Ett fortsatt utvecklingsområde för öppen ungdomsverksamhet är att arbeta mer aktivt och uppsökande för att nå unga som i dag inte själva söker sig till verksamheterna.

Både nya och befintliga idrotts- och friluftsanläggningar ska utvecklas för ökad tillgänglighet och flexibilitet. Tillgång till kommunala anläggningar minskar generellt sårbarheten för en föreningsverksamhet. En långsiktig anläggningsplan kopplat till budgetplan kommer att tas fram för ändamålet.

I.9 Utbildningsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-1 475,8
Budgetavvikelse jan-aug	+10,4
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Utbildningsnämnden redovisar per augusti ett resultat om +10,4 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen avviker inte mot budget för nämnden i sin helhet.

Hemkommun väntas få ett överskott om +6,5 mnkr på helår till följd av lägre volymer inom främst förskola och grundskola. Egen regi väntas få ett underskott med -6,5 mnkr på helår. Verksamheterna inom egen regi som prognostiseras med underskott är gymnasiet (-0,5 mnkr) grundskola (-3 mnkr) samt anpassad grundskola (-3 mnkr). Övriga verksamheter väntas ha en budget i balans.

I.9.1 Verksamhetsuppföljning

Utbildningsnämnden har under 2026 fortsatt arbetet med att säkerställa en likvärdig utbildning med hög kvalitet, god ekonomisk hushållning och systematisk uppföljning. Verksamheten har präglats av fokus på trygghet, hållbarhet och utveckling, samtidigt som minskande barn- och elevkullar har påverkat flera verksamhetsområden. Trots lägre volymer än budgeterat har förskolor och skolor i huvudsak kunnat anpassa organisation och resurser på ett ansvarsfullt sätt, och förskolornas ekonomi bedöms vara i balans med bibehållen kvalitet.

Pedagogcentrum har stärkt sin roll som ett gemensamt stöd för kvalitets- och utvecklingsarbete. Genom analysmodeller, kompetensutveckling och digitala stödstrukturer har både kommunala och fristående huvudmän fått bättre förutsättningar att följa upp och utveckla utbildningen.

När det gäller kvalitet och trygghet visar resultaten både styrkor och utvecklingsbehov. Tryggheten är fortsatt mycket hög i samtliga skolformer, med stabila resultat över tid och små skillnader mellan kommunala och fristående verksamheter. Samtidigt finns utmaningar kopplade till lärarbehörighet och kunskapsresultat. Andelen legitimerade förskollärare har ökat något men ligger under både riksgenomsnittet och den lokala målnivån. Samtidigt har andelen elever i årskurs 9 som når kunskapskraven i alla ämnen har minskat till 71 procent. Gymnasieskolan visar däremot en positiv utveckling genom att fler elever tar examen inom tre år.

Arbetet med delaktighet, inflytande och hållbar framtid fortsätter att vara centralt. Elevernas upplevelse av ansvar och inflytande har stärkts, medan barns delaktighet i förskolan fortsatt ligger högt men under målnivån. Kommunen fortsätter därför att prioritera tidiga stödinsatser, kompetensutveckling, utveckling av yrkesutbildningar och systematisk uppföljning. Sammantaget bedöms verksamheten hålla god kvalitet och ha hög trygghet. Samtidigt kvarstår utmaningar kopplade till lärarbehörighet, kunskapsresultat och full måluppfyllelse. De pågående utvecklingsinsatserna ger dock goda förutsättningar för fortsatt förbättring.

1.9.2 Framåtblick

Skolväsendet står inför omfattande reformer under perioden 2026–2028 som syftar till att öka likvärdighet, trygghet och kvalitet. Förändringarna omfattar bland annat mobilfri skola och stärkt ansvar för trygghet och studiero från 2026, reglerad undervisningstid för lärare från 2027, nya regler för stödinsatser till elever, nya läroplaner, tioårig grundskola och ett nytt betygssystem från 2028.

För Österåkers kommun innebär reformerna ett långsiktigt omställningsarbete där organisation, resursfördelning, kompetensförsörjning och arbetssätt successivt behöver anpassas. Särskilt omfattande blir införandet av den tioåriga grundskolan, nya läroplaner och förändrade stödprocesser.

Kommunen behöver därför säkerställa en samordnad implementering genom att planera för nya lagkrav, stärka kompetensutvecklingen, anpassa verksamheternas organisation samt ge stöd till rektorer, lärare och övrig personal. Målet är att genomföra förändringarna med bibehållen kvalitet och goda förutsättningar för barn, elever och medarbetare.

I.10 Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-22,9
Budgetavvikelse jan-aug	+1,9
Prognostiserad budgetavvikelse helår	+1,0

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden redovisar per augusti ett resultat om +1,9 mnkr jämfört med periodbudgeten.

Helårsprognosen avviker mot budget med +1 mnkr.

Utfallet förklaras främst av lägre kostnader inom resursfördelningen för vuxenutbildning, särvux och SFI samt av beviljade externa projektmedel för projektet Växthuset. Samtidigt redovisas högre personalkostnader än budgeterat, huvudsakligen till följd av kvarstående kostnader i samband med avvecklingen av Komvux i kommunens regi.

I.10.1 Verksamhetsuppföljning

Under första halvåret 2026 har nämndens arbete främst präglats av fortsatt utveckling av kommunens näringslivsarbete, arbetsmarknadsinsatser och besöksnäring. Österåker fortsätter att prestera över rikssnittet i företagsklimatsmätningar och har antagit en ny näringslivsstrategi med målsättningen att skapa förutsättningar för fler företag, investeringar och arbetstillfällen. Strategin innehåller konkreta mål, bland annat att kommunen ska nå topp 10 i Sverige i företagsklimat till 2030 och bidra till 2 000 nya arbetstillfällen till 2040.

Den stärkta dialogen med näringslivet ger kommunen bättre förutsättningar att möta företagens behov samt underlätta tillväxt och etableringar. Samtidigt medverkar fler lokala företag i arbetsmarknadsinsatser, vilket skapar fler vägar till praktik, arbete och egen försörjning för invånare. Förberedelserna inför det nya aktivitetskravet har också stärkt kommunens förmåga att stödja personer med långvarigt försörjningsstöd mot arbete eller studier. Därutöver har besöksnäringen stärkts genom destinationsutveckling, ökad uppmärksamhet kring Stockholm Archipelago Trail och fortsatt samverkan för att utveckla Roslagen som destination

1.10.2 Framåtblick

Den nya näringslivsstrategin väntas bidra till ett mer långsiktigt och samordnat arbete med företagsservice, etableringar, kompetensförsörjning samt samverkan mellan skola och näringsliv. Även om det finns tecken på ekonomisk återhämtning kommer kompetensbrist, konjunktursvängningar och ett osäkert omvärldsläge sannolikt att fortsätta påverka företagens förutsättningar.

Inom arbetsmarknadsområdet förväntas arbetslösheten fortsatt ligga på en relativt låg nivå, men utvecklingen av långtidsarbetslösheten ökar något. Under perioden blir det särskilt viktigt att fortsätta utveckla stödinsatser för ungdomar och personer med långvarigt försörjningsstöd, så att fler kan närma sig egen försörjning och etablering på arbetsmarknaden.

Vuxenutbildningen stärker kopplingen till arbetsmarknaden genom fler yrkesutbildningar inom bristyrken. På så vis kan utbildningsinsatserna stärka både individers möjligheter till arbete och arbetsgivarnas tillgång till rätt kompetens. De nya nationella kraven inom SFI bedöms på sikt kunna bidra till högre kvalitet samt förbättrade möjligheter till arbete och fortsatta studier.

1.11 Överförmyndarnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-6,9
Budgetavvikelse jan-aug	-0,4
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Överförmyndarnämndens redovisar per augusti ett resultat om -0,4 mnkr jämfört med periodbudgeten.

Avvikelsen är hänförligt till att antalet granskade årsräkningar som omfattar mer komplexa uppdrag har inkommit och granskats tidigare på året i år jämförligt med tidigare år. Prognosen är dock att detta förhållande kommer att utjämnas och vara i balans vid utgången av året.

1.11.1 Verksamhetsuppföljning

Från den 1 juli 2026 gäller nya regler i föräldrabalken som stärker skyddet för personer som har god man, förvaltare eller på annat sätt behöver stöd i sin vardag. Förändringarna innebär ökade krav på rättssäkerhet, tydligare information och bättre kvalitet i handläggningen. Kommunens webbplats har uppdaterats med ny information kring detta.

Överförmyndarnämnden behöver säkerställa att ställföreträdare får rätt stöd och utbildning, så att huvudmän och anhöriga kan känna förtroende för att uppdragen utförs på ett tryggt och korrekt sätt. Digitala lösningar, som Mitt Wärna, har införts och ska göra det enklare för gode män att lämna redovisningar och handlingar, vilket väntas bidra till snabbare och mer tillgänglig service. Samverkan med socialförvaltningen, domstol och andra överförmyndare förväntas stärka arbetet kring personer i utsatta situationer. Länsstyrelsens inspektion i april 2026 avslutades utan kritik, vilket visar att verksamheten bedrivs på ett rättssäkert sätt.

1.11.2 Framåtblick

Överförmyndarnämndens verksamhet kommer under de kommande åren att präglas av omfattande förändringar inom ställföreträdarområdet. Den nya lagstiftningen om ställföreträdarskap innebär ett utökat ansvar för Överförmyndaren, bland annat genom ökad beslutanderätt i vissa godmanskapsärenden, högre krav på utredning, dokumentation och tillsyn samt ett stärkt fokus på huvudmannens självbestämmande och rättssäkerhet.

Under de kommande åren väntas även införandet av ett nationellt ställföreträdarregister och nya utbildningskrav för gode män och förvaltare.

Samtidigt utvecklar Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) nya föreskrifter och vägledningar som successivt kommer att påverka verksamheten. Nämnden behöver även möta ökade krav inom informationssäkerhet och digitalisering, bland annat till följd av den nya cybersäkerhetslagstiftningen.